

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalářská práce

2024

Veronika Valková

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Místo naděje: Rozhlasový dokument o životě
ve zvířecích útulcích**

Bakalářská práce

Autor práce: Veronika Valková

Studijní program: Komunikační studia

Vedoucí práce: doc. PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 20. 11. 2023

Veronika Valková

Bibliografický záznam

VALKOVÁ, Veronika. *Místo naděje: Rozhlasový dokument o životě ve zvířecích útulcích*. Praha, 2023. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D.

Rozsah práce: 33 330

Abstrakt

Hlavní částí této bakalářské práce je 25minutový rozhlasový dokument, který se zaměřuje na každodenní život pracovníků a zvířat ve zvířecím útulku. Útulky se často potýkají s finančními i personálními problémy. Práce v takovémto zařízení je psychicky i fyzicky náročná a vyžaduje lásku ke zvířatům. Výpovědi zaměstnanců i dobrovolníků útulku slouží v dokumentu jako svědectví o problematice jejich fungování. Rozhlasový dokument je založený na výpovědích jak zmíněných zaměstnanců, tak jsou jeho součástí i příběhy adoptivní rodiny a odborníků spjatých se zvířecími útulky. K získání informací využiji odbornou literaturu a veřejně dostupné zdroje, ale především rozhovory s již zmíněnými osobami, které vznikly výhradně za účelem této bakalářské práce.

Abstract

The main part of this these is 25-minute-long radio documentary focused on the daily life of animal shelter workers and volunteers. Animal shelters often face financial and staff problems. Working in such a facility is mentally and physically demanding and requires a love for animals. The testimonies of the shelter's employees and volunteers serve in the documentary as a testimony about the problems of their functioning. The radio documentary is based on the testimonies of these employees and is also supplemented by stories of the adoptive family and professionals associated to animal shelter. To obtain information, I will use professional literature and publicly available sources, but above all interviews with the aforementioned individuals, which were conducted solely for the purpose of this bachelor's thesis.

Klíčová slova

útulek, zvířecí útulek, rozhlasový dokument, zvíře, jedinec

Keywords

shelter, animal shelter, radio documentary, animal, individual

Title/Název práce

Place of Hope: A Radio Documentary Concerning the Life in Animal Shelters

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. PhDr. Alici Němcové Tejkalové, Ph.D. za její zapálený a laskavý přístup, odbornou konzultaci, čas a podporu při zpracování problematiky zvířecích útulků. Ráda bych také vyjádřila vděk všem respondentům, kteří mi poskytli hlubší chápání a pohled do života zvířat v útulcích. Velké poděkování patří zaměstnancům a dobrovolníkům útulku za jejich ochotu a pomoc, díky kterým jsem byla schopná tento rozhlasový dokument vytvořit.

Obsah

1. ÚVOD	8
2. TEORETICKÁ ČÁST	9
2.1. Zvířecí útulky.....	9
2.1.1. Zvířecí útulky v České republice.....	9
2.2. SPRÁVA ÚTULKU	10
2.3. FINANCOVÁNÍ ÚTULKU	12
2.4. PRÁVNÍ PŘEDPISY SOUVISEJÍCÍ S PROBLEMATIKOU ÚTULKŮ.....	14
2.5. CHARAKTERISTIKA ROZHLASOVÉHO DOKUMENTU	15
3. METODOLOGICKÁ ČÁST	17
3.1. APLIKACE ROZHLASOVÉHO DOKUMENTU U TÉMATU V PRAXI	17
3.2. NAHRÁVÁNÍ DOKUMENTU	17
3.4. POUŽITÁ TECHNIKA	19
3.5. POSTPRODUKCE MATERIÁLU.....	19
3.6. ODKLON OD TEZE.....	20
4. ZÁVĚR.....	21
5. SUMMARY	22
6. LITERATURA A PRAMENY	23
7. TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	26
8. PŘÍLOHY	30
8.1. SCÉNÁŘ ROZHLASOVÉHO DOKUMENTU.....	30

1. Úvod

Zvířecí útulek se v angličtině nazývá „*animal shelter*“ nebo „*animal sanctuary*“. Slovo *sanctuary* pochází z latinského *sanctuarium*, které se skládá z podstatného jména *sancta*, které značí posvátné místo, a přípony *arium*. Pokud tato dvě slova spojíme dohromady, vznikne v překladu do češtiny něco jako místo, kde jsou věci uchovávány.¹ Tento překlad značí i úlohu útulků. Jsou to místa, kde by zvíře bez domova mělo najít dočasné bezpečné útočiště před cílovou destinací. Novým domovem.

Zvířecí útulky jsou součástí každého kraje v České republice. Skoro každý z nás zná někoho, kdo má nějakého z domácích mazlíčků z útulku. To, jak to v nich funguje, kdo se o zvířata stará a jak vypadá každodenní život, se budu snažit posluchačům přiblížit v mém rozhlasovém dokumentu.

Hlavní částí mé práce bude rozhlasový dokument, ve kterém dostanou prostor především zaměstnanci a dobrovolníci útulků, aby hovořili o tom, jak pracují, s čím se potýkají a jak vypadá jejich každodenní život v útulku. Výpovědi pracovníků budou doplněny o příběhy adoptivní rodiny zvířat a komentáře profesionálů věnujících se práci s útulky. Posluchači se tak budou moci vcítit do života chovatelů, pochopit jejich strasti a radosti a třeba i změnit svůj pohled na útulky.

V teoretické části práce se věnuji tomu, co je zvířecí útulek a jak by měl být spravován. Důležitou součástí problematiky je i financování, které hraje velkou roli ve správném fungování útulku. Věnuji se tedy různým aktivitám, které útulky provozují, aby si vydělaly na svůj provoz. Součástí je i představení právních norem, které určují, jak mohou útulky fungovat a co musí splňovat. Prostor dám i přiblížení žánru rozhlasového dokumentu. V rámci metodologické části popisuji, jak jsem dokument tvořila, a postprodukční práci. Tato část bude obsahovat také přepis scénáře dokumentu.

V práci se nacházejí místa, kde využívám výraz „*útulek*“ samostatně bez přídavného jméno „*zvířecí*“. I samostatně stojící slovo „*útulek*“ v tomto případě značí útulek určený pro zvířata.

¹ ABRELL, Elan. *Saving Animals: Everyday Practices of Care and Rescue in the US Saving Animals: Everyday Practices of Care and Rescue in the US Animal Sanctuary Movement Animal Sanctuary Movement* [online]. New York, 2016 [cit.2023-11-27]. Dizertační práce. City University of New York.

Dostupné z:

https://academicworks.cuny.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.cz/&httpsredir=1&article=2364&context=gc_etds

2. Teoretická část

2.1. Zvířecí útulky

Zvířecí útulky hrají klíčovou roli v ochraně a péči o opuštěná, zatoulaná nebo týraná zvířata. Útulky jsou důležitou součástí každého regionu, jelikož poskytují zvířatům dočasný nebo trvalý domov, potřebnou péči a v případě potřeby i veterinární pomoc.

Zvířecí útulky se začaly zakládat teprve před několika desítkami let. První vznikl v roce 1986 v New Yorku, kde ho založili Gene Baur a Lorri Houston. Ti se celoživotně věnovali právům zvířat a jejich ochraně.² Jako námět pro útulky určené zvířatům sloužily azyly, které se již v 17. století v Anglii budovaly pro uprchlíky. Následujících několik desetiletí se útulky rozšiřovaly po celém světě a postupně docházelo také k jejich modernizaci.³

2.1.1. Zvířecí útulky v České republice

K založení prvního českého zvířecího útulku došlo v roce 1993. Tedy jen sedm let poté, co vznikl celosvětově první útulek v New Yorku. Byl založen v hlavním městě České republiky, v Praze-Tróji. Nazýval se „Psí domov“ a patřil pod správu Městské policie města Prahy.⁴ K datu 27. 11. 2023 se na území České republiky nacházelo celkem 323 registrovaných útulků.⁵ V Česku nejsou pouze útulky pro psy a kočky, ale také pro hospodářská zvířata nebo exotická zvířata. I přes to jsou ale útulky určené pro psy a kočky těmi nejčastějšími. Podle článku na serveru *idnes.cz* jsou české domácnosti jedny z těch, ve kterých se nachází nejvíce psů v Evropě. Podle něj jich v českých domácnostech žije více než 2 miliony.⁶ Právě velké množství psů v českých domácnostech přispívá také k tomu, že se v České republice nachází vysoký počet útulků a jiných institucí, které se opuštěných zvířat ujímají.

² NEZBEDOVÁ, Zdeňka. *Počet útulků roste, ale situace je zoufalá. Zvířata volají o pomoc.* Online. In: Čtidoma.cz 19. 12. 2019. [citováno 2023-11-27]. Dostupné z: <https://www.ctidoma.cz/hobby/pocet-utulku-roste-ale-situace-je-zoufala-zvirata-volaji-o-pomoc-55630>

³ L. ABRELL, Elan. *Saving Animals: Everyday Practices of Care and Rescue in the US Saving Animals: Everyday Practices of Care and Rescue in the US Animal Sanctuary Movement Animal Sanctuary Movement* [online]. New York, 2016. Dostupné z: <https://academicworks.cuny.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.cz/&httpsredir=1&article=2364>

⁴ EXNER, Oskar. *Praha.eu: Útulky pro opuštěná zvířata fungují přes dvacet let* [online]. Praha, 2014 [cit. 2023-11-28]. Dostupné z: https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/zivot_v_praze/sluzby/utulky_pro_opustena_zvirata_funguji_pres5465-export.html

⁵ STÁTNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVA. *Svscr.cz* [online]. 2023, 2023-11-27 [cit.2023-11-28]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/registrovane-subjekty-svs/registrovane-utulky-pro-zvirata/>

⁶ LIDOVKY.CZ. *V Česku má domácího mazlíčka každá druhá domácnost.* In: *Lidovky.cz* [online]. Praha: Mafra, 31. 8. 2016 6:00 [cit.2023-11-28]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/domaci-mazlicci/v-cechach-ma-domaciho-mazlicka-kazda-druha-domacnost.A160822_120219_domaci-mazlicci_ape

Útulky jsou ve většině případů zakládány okresními městy, která je financují ze svého rozpočtu. „Podle § 24 odst. 1. zákona na ochranu zvířat proti týrání obce mohou zřizovat, provozovat a rušit útulky pro zvířata. Shodné oprávnění jim dává i § 46 písm. c) veterinárního zákona. To souvisí s faktem, že právě obce nesou odpovědnost za zvířata nalezená na svém území.“⁷ Není ale výjimkou, že si útulek založí soukromá osoba, která jej pak financuje z vlastních zdrojů nebo darů veřejnosti.

Neexistuje právní předpis, který by v České republice určoval, co je a co není útulek. Proto jím rozumíme zařízení, které poskytuje toulavým a opuštěným zvířatům potřebnou péči. Z tohoto vyplývá, že útulek může být i to, co nemá toto označení přímo v názvu. Tedy i depozita, azyly, centra, stanice a další.⁸

Obecně můžeme útulky v České republice rozdělit do třech kategorií. Útulky městské, obecní, jsou provozované orgány města nebo obce, povětšinou Městskou policií a spravovány Odborem životního prostředí. Jelikož jsou financovány z obecního rozpočtu, jsou to ty, které jsou na tom finančně o něco lépe a v některých případech si mohou dovolit platit i nějaké zaměstnance. Dalším typem jsou útulky soukromé. Ty mají většinou smlouvy s městem či obcí, které k nim posílají odchycené zvířata za určitý obnos peněz za péči o ně.⁹ To, že obce platí útlukům peníze za zvíře, má ale i problematickou stránku. Některé z útluků toho využívají a zvířata vězní. Pokud město útulku zaplatí za zvíře například 100 korun denně, tak se dostáváme na částku 36 500 korun ročně za jediného psa.

2.2. Správa útulku

Je důležité si uvědomit, že práce v útulku může být fyzicky i emocionálně náročná. Do útluků se dostávají také zvířata ve špatném psychickém i fyzickém stavu. Je pak údělem personálu, aby se zvířata snažil socializovat a přivést do dobrého zdravotního stavu.¹⁰

⁷ MÜLLEROVÁ, Hana a STEJSKAL, Vojtěch. *Ochrana zvířat v právu*. str. 334 Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2317-9

⁸ MACHEK, Jiří. *Vyjádření MZE k problematice zřizování útluků a tzv. depozit* [online]. Praha [cit.2023-11-28]. Dostupné z: <http://www.santakocici.cz/vzdelani/vyjadreni-mze-k-problematice-zrizovani-utulku-a-tzv-%20depozit/>

⁹ Útulky pro psy. <https://cit.vfu.cz> [online]. [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://cit.vfu.cz/utulky/utulky/kapitoly/2/a/utulkypropsy.html>

¹⁰ STAČÍ MÁLO. *Kde sehnat domácího mazlíčka: Útulek pro opuštěná zvířata* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://www.staci-malo.cz/detail/kde-sehnat-domaciho-mazlicka-utulek-pro-opustena-zvirata>

Správa útulku pro zvířata obvykle zahrnuje několik základních činností. Ačkoliv specifické postupy závisejí na každém z útulků, ve své práci uvádím obecné kroky při přijímání nových zvířat, které jsem odvodila z několika webových příspěvků na internetových stránkách útulků (dané weby jsou u příslušných informací v poznámce pod čarou).

Jako první dochází k přijímání zvířat. Ta se do útulku většinou dostanou od majitelů, kteří je nechťejí nebo po odchytu. Útulek přijme opuštěné, zraněné nebo toulavé zvíře, na které se specializuje. Nejčastěji se jedná o psy a kočky.

Zvíře musí být po přijetí zaregistrováno. Každý z jedinců je podroben zdravotní prohlídce, při které se zjistí, zda je fyzicky v pořádku. Poté je nafoceno pro účely zveřejnění na webových stránkách, které mohou pomoci k navrácení původnímu majiteli. Podle toho, v jakém jsou stavu, jsou umístěna do několikadenní karantény buďto do venkovních kotců (v případě psů) nebo do vnitřních prostor.¹¹ V průběhu karantény se zjistí, zda zvíře má značení a chovatelé se také snaží si získat jeho důvěru. Pokud se po uplynutí karantény majitel neobjeví, jsou zvířata prohlédnuta veterinářem, který odhadne jejich věk a plemeno, ošetří je proti parazitům, naočkuje a následně jsou zvířata převedena do kotců určených pro zvířata k adopci.¹²

Útulky se také snaží, aby si zvířata udržovala zdravou váhu a aby měla dostatečnou výživu. Zaměstnanci a dobrovolníci se starají o to, aby zvířata byla nakrmená, žila v čistotě a aby, v případě psů, měla kontakt s venkovním světem, čehož dosahují venčením.

Primárním cílem všech organizací starajících se o zvířata bez domova je to, aby nakonec bylo každé ze zvířat adoptováno. Pokud se původní majitel nenajde, snaží se prostřednictvím inzerce na webových stránkách, sociálních sítích, článků a dalších aktivit o to, aby se pro ně našel nový domov.¹³

Adopce pak zahrnuje několik kroků. Jako první zájemce přijde osobně do útulku, kde se může se zvířetem sejit, zjistit, jakou má povahu a zda je vhodný do jeho domácnosti. Pokud má potenciální nový majitel zájem o zvíře, vyplní adopční smlouvu a ve většině případů uhradí adopční poplatek. Ze zákona, kterému se věnuji v jedné z dalších kapitol, je útulek povinen majiteli poskytnout informace o dosavadním krmení a veterinárních zákrocích. Některé

¹¹ ŠANCE ZVÍŘATŮM. *Jak má vypadat dobrý útulek* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <http://www.sancezviratum.cz/o-nas/clanky/id:31587/jak-ma-vypadat-dobry-utulek->

¹² ÚTULEK TÁBOR. *O útulku - Jak funguje útulek pro psy a kočky* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://www.utulektabor.cz/o-utulku/>

¹³ ÚTULEK TÁBOR. *O útulku - Jak funguje útulek pro psy a kočky* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://www.utulektabor.cz/o-utulku/>

z útulků se starají o blahobyt zvířat i po jejich adopci a vyžadují zprávy o tom, jak se jedinci v novém domově daří.¹⁴

Jak jsem již okrajově zmínila, většina útulků spoléhá i na dobrovolnickou činnost. Financování útulků je nedostatečné, proto si velká část z nich nemůže dovolit platit velké množství zaměstnanců či brigádníků. Útulky tedy spoléhají na dobrá srdce dobrovolníků a finančních dárců. Mezi finanční zátěže útulku nepatří jen placení zaměstnanců, ale i nákup krmiv, všeobecná údržba zařízení a jeho provoz, potřebná veterinární pomoc a léčba zvířat. Podrobnějšímu popisu financování útulků se věnuji v následující kapitole.

2.3. Financování útulku

Jak už jsem v práci psala, v České republice existují tři druhy útulků. Financování se liší u toho spravovaného městem či obcí a toho provozovaného soukromými osobami. Většina z nich, ať už soukromých nebo městských, ale využívá několika zdrojů příjmů.

Útulky spravované městem mají tu výhodu, že od něj dostávají roční příspěvek. Nejde říct, o jaký přesný obnos peněz se jedná, jelikož částka se liší město od města. Jak jsem již zmínila v jedné z předchozích kapitol, i soukromé útulky od obce nebo města mohou získat určitý obnos peněz. Mohou s nimi mít smlouvu, na základě které se do soukromých útulků dostávají zvířata z odchytu v oblasti. Za to, že takový útulek přijme zvíře, dostávají od obce peníze na péči o něj.¹⁵

Existuje také virtuální adopce zvířat. Ta je určená pro lidi, kteří si zvíře nemohou vzít domů, ale mohou jeho život v útulku podpořit finančně. Taková možnost je podle příspěvku na stránkách *pesnejvernejspritel.cz* nápomocná starším psům. „*Někteří z pejsků již u nás zůstávají až do konce svého života. Jsou to pejsci staří, nemocní, pejsci, psychicky velmi poznamenaní, kteří mají vysoké náklady na léky a veterinární péči. Mnozí mají za sebou i finančně náročné operativní zákroky, leckdy spojené s trvalými omezeními. Je jasné, že takoví pejsci již nemají moc šancí najít domov.*“¹⁶ Díky virtuální adopci mohou útulky nemocným zvířatům poskytnout i nákladnější zdravotní péči. „*Útulku přitom hodně pomohla skutečnost, že si Borka hodně lidí*

¹⁴ STAČÍ MÁLO. *Kde sehnat domácího mazlíčka: Útulek pro opuštěná zvířata* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://www.staci-malo.cz/detail/kde-sehnat-domaciho-mazlicka-utulek-pro-opustena-zvirata>

¹⁵ ŠLECHTOVÁ, Diana. *Průzkum útulků v ČR* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://www.uniepravzvirat.com/dotaznik-certifikace/>

¹⁶ PES NEJVĚRNĚJŠÍ PŘÍTEL. *Virtuální adopce* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://www.pesnejvernejspritel.cz/virtualni-adopce/>

adoptovalo na dálku, takže každý měsíc Borka finančně podporuji a do e-mailu přitom dostávají jeho nové fotky a informace o tom, jak se mu daří.“¹⁷

Útulky potřebují každou korunu, a tak si účtují adopční poplatek. Ten se pohybuje většinou v rozmezí 500 korun do 3 000 korun. V ceně jsou zahrnuta veterinární vyšetření a vakcinace, které jsou klíčové k tomu, aby zvíře mohlo přijít do nového domova zdravé.¹⁸

K získávání příspěvků organizace soustřeďující se na pomoc útulkům nebo i samotné útulky pořádají různé benefiční akce, jejichž výtěžek jde na provoz útulků. Příkladem může být charitativní běh Běhejme a pomáhejme útulkům, který pořádá stejnojmenná organizace. „*Za období svého působení jsme pomohli již přes 200 útulkům částkou přesahující 14 000 000 Kč! Finanční dary nám umožňují co nejrychleji pomáhat hradit akutní operace, při živelných pohromách neztrácíme drahocenný čas, ale můžeme reagovat okamžitě. Chceme být oporou zvířat, potřebují-li pomoc. Každá bytost v nouzi má stejné právo na ochranu.“¹⁹ Jsou i aktivity, které probíhají regionálně na podporu konkrétních útulků. Útulek Fest se již přes 20 let pořádá na Ústecku. Výtěžek z festivalu se využije na krmení a pomoc pro vybrané útulky pro psy a kočky v regionu.²⁰*

Sociální sítě jsou s námi na každém kroku, také proto je útulky využívají k inzerci zvířat. Některé útulky je využívají velice aktivně. Skrze ně rozšiřují povědomí o svých obyvatelích a pomocí výzev získávají příspěvky od svých sledovatelů. Spolek *Bez maminky* se zaměřuje na opuštěná koťata, které bez péče matky nejsou schopná sama přežít.²¹ Tento spolek využívá sociální sítě i k šíření osvěty o tom, jak se zachovat, když opuštěné kotě najdeme. V některých příspěvcích mají také QR kódy, díky kterým získávají část financí.

¹⁷ VÁVROVÁ, Barbara. *Dejte svým blízkým výjimečný vánoční dárek: Adoptujte zvíře na dálku* [online]. CNN Prima News, 19. 11. 2023 [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/dejte-jiny-vanocni-darek-adoptujte-zvire-na-dalku-417918>

¹⁸ HILL'S PET. *Kolik skutečně stojí adopce psa nebo kočky?* [online]. 5. 1. 2022 [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://www.hillspet.cz/pet-care/new-pet-parent/real-cost-of-adopting-pets>

¹⁹ BĚH PRO ÚTULKY. *Co je Běhejme a pomáhejme útulkům* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://www.behproutulky.cz/o-nas/>

²⁰ ÚTULEK FEST. *O co vlastně jde?* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://utulekfest.cz>

²¹ BEZ MAMINKY. *O nás* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://www.bezmaminky.cz>

2.4. Právní předpisy související s problematikou útulků

Aby zvířata umístěná v útulcích měla adekvátní péči a ochranu, je nezbytné mít pro dobré fungování útulků právní rámec na jejich správu a chod. Tato kapitola obsahuje klíčové právní úpravy související s provozem zvířecích útulků v České republice.

Podle občanského zákoníku z roku 1964 má nalezená věc být navracena zpět majiteli. V rámci tohoto zákoníku se zvíře považovalo za věc. Proto i nalezené zvíře, stejně jako věc, by mělo být vydáno majiteli nazpět. Pokud je vlastník neznámý, pak se se zvířetem naloží stejně jako s věcí a podle pravidla § 135 odst. 1 občanského zákoníku, je předáno obci. Nový občanský zákoník z roku 2012 upravuje pozici ztraceného nebo nalezeného zvířete z neživé věci na věc živou. Nálezce si dle něj může zvíře nechat a nález pouze ohlásit obci.²²

Zákon č. 166/1999 Sb. Zákon o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů²³, § 42 (6) se vyjadřuje také k povinnosti registrace útulku: „*Provozovatel útulku pro zvířata je povinen požádat krajskou veterinární správu o registraci útulku nejméně 14 dnů před zahájením činnosti. Registrace podle věty první se považuje za registraci podle čl. 84 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429.*“²⁴ Seznam registrovaných útulků je dostupný na webových stránkách Státní veterinární správy, kde je možné ověřit, zda je útulek provozován legálně. Ve stejném zákoně se také hovoří o tom že, útlukem pro zvířata se v souladu s § 3 rozumí zařízení poskytující dočasnou péči toulavým a opuštěným zvířatům.²⁵

V roce 2021 nabyl účinnosti zákon č. 501/2020 Sb., kterým se změnil zákon č. 246/1992 Sb. a zákon č. 634/2004 Sb. Tato novela dala provozovatelům útulků nové povinnosti. Mezi ně patří provoz internetové stránky a zveřejňování aktuálních seznamů všech zvířat s fotografiemi a datem a místem nálezu. Dále mají provozovatelé povinnost při předání každého zvířete poskytnout novému majiteli písemné informace o předešlé krmení zvířete a popis následné péče o ně.²⁶ Právní předpisy také stanovují podmínky pro zřízení útulků, a to včetně požadavků

²² MÜLLEROVÁ, Hana a STEJSKAL, Vojtěch. *Ochrana zvířat v právu*. str. 333 Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2317-9

²³ dále již označované jen jako veterinární zákon

²⁴ Zákon č. 166/1999 Sb. Zákon o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon). In: *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, [cit.2023-11-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-166>

²⁵ Zákon č. 166/1999 Sb. Zákon o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon). In: *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, [cit.2023-11-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-166>

²⁶ Zákon č. 501/2020 Sb. Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání. In *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, [cit.2023-11-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-246?text=zákon%20č.%20501%2F2020%20Sb>

na prostorové a hygienické podmínky, péči o zvířata a další povinnosti útulků, k němuž se vyjadřuje zákon č. 166/1999 Sb., § 42, odstavci 11.²⁷

Ve stejném zákoně se také dozvíme, že ten, kdo chce pečovat o puštěná zvířata v rámci zvířecího útulku, musí absolvovat odborný kurz pro odchyt a zacházení s toulavými zvířaty a složit zkoušku s osvědčením. Zmiňuje se také o tom, že prostory, v nichž zvířata žijí, musí mít přiměřené podmínky, které je nebudou ohrožovat na zdraví.²⁸

2.5. Charakteristika rozhlasového dokumentu

Určit přesné vymezení a definici rozhlasového dokumentu není jednoduché. V několika publikacích se rozhlasový dokument nachází ve stejné kategorii jako feature, rozhlasové pásmo nebo rozhlasová reportáž. Hanáčková pak v knize *Autorský rozhlasový dokument* dokonce uvádí: „*S otázkou žánru dokumentu a featuru jsem se vyrovnala opakovaně ve svých studiích a s údivem pozorovala ty desítky následných bakalářských a magisterských prací prací, které mé úsilí napodobovaly. Obsesivní dokládání toho, zda konkrétní titul lze nazvat dokumentem, nebo spíše featurem, vzbuzuje u mne dnes pousmání, jakkoliv studentské snaze rozumím.*“²⁹ Já se proto v této kapitole nebudu snažit o jednu konkrétní definici rozhlasového dokumentu, nýbrž využiji několika zdrojů, autorů, kteří tento žánr již nějak definovali.

V jednom z vydání periodika *Svět Rozhlasu* se rozhlasová reportérka Blanka Stárková zmiňuje o tom, že rozhlasový dokument není „*svědectvím či záznamem verbální nebo zvukové reality, ale označením širokého rozhlasového žánru, který z předchozích obsahů vychází, přitom se však vyznačuje velmi vysokou mírou záměrné autorské organizace zvukového materiálu a vědomou kompozicí více strukturních prvků, z nichž každý má v celku díla zřetelnou sémantickou funkci*“.³⁰ Z tohoto výroku je patrné, že vymezení popisovaného žánru je poněkud

²⁷ Zákon č. 166/1999 Sb. Zákon o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon). In: *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, [cit.2023-11-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-166>

²⁸ Zákon č. 166/1999 Sb. Zákon o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon). In: *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, [cit.2023-11-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-166>

²⁹ HANÁČKOVÁ, Andrea. *Autorský rozhlasový dokument*. str. 18. Olomouc: AMU, 2022. ISBN 978-80-7331-525-2

³⁰ STÁRKOVÁ, Blanka. Cyklus Cesty z jiné strany. *Svět rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2005, č. 14., str. 40-42. ISSN 1213-3817

vágní a neohraničené. Halada a Osvaldová ho popisují jako „v rozhlasové tvorbě obecné označení žánrů uplatňujících jako základní tvůrčí princip zprostředkování autentického zvukového svědectví o osobách a událostech.“³¹ Podle něj rozhlasový dokument není záležitostí jen pasivního zachycení události, ale také subjektivního vnímání autora založeného na jeho přistoupení k problematice jako je například interpretace nebo výběr samotných respondentů.³² Oba předešlé výroky mohou sloužit jako podklad tvrzení, že rozhlasový dokument se považuje spíše za publicistický nežli zpravodajský žánr rozhlasové tvorby.

Jako každý ze žurnalistických žánrů i rozhlasový dokument by měl mít specifické znaky, které by měli sloužit jako základní kámen každého rozhlasového dokumentu. Autorka rozhlasových dokumentů Andrea Hanáčková ve své dizertační práci uvádí: „Každý záběr má mít podle Kučery své charakteristiky, které lze rozdělit na technické a obsahové. Znamená to prakticky, že každý záběr má svou popsatelnou délku, hlasitost, zvukovou ‘barvu’, atmosféru, jasný rámec (frame), rozeznatelné postavení, nastavení a pohyb mikrofonu, kvalitu, zvukovou hierarchii, v přeneseném slova smyslu se dají uplatnit i filmové charakteristiky jako osvětlení a výtvarnost.“³³ Z její prvotně převzaté a rozvinuté úvahy vyplývají základní charakteristiky dokumentu, které jsou podobné těm, jaké můžeme pozorovat i u dokumentů audiovizuálních. Ovšem s tím rozdílem, že u nich nám k vnímání situace napomáhají obrazové záznamy. Hanáčková také uvádí, že úloha komentátora, vypravěče, dokumentu by měla být potlačena na minimum.³⁴ Oproti audiovizuálnímu dokumentu nemá rozhlasový k dispozici obraz, který může být v určitých momentech zásadní pro úplné porozumění situace nebo výroku. Proto s tvrzením Hanáčkové nesouhlasím. V rozporu s jejím názorem je i výrok rozhlasového dokumentaristy Dana Moravce v pořadu Host do domu ve kterém říká, že autorský vklad a interpretace příběhu jsou pro dokument důležité.³⁵

³¹ MARŠÍK in HALADA, Jan a OSVALDOVÁ, Barbora. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. str. 74 Praha: Karolinum, 2023. ISBN 978-80-246-5592-5

³² MARŠÍK in HALADA, Jan a OSVALDOVÁ, Barbora. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. str. 74 Praha: Karolinum, 2023. ISBN 978-80-246-5592-5

³³ HANÁČKOVÁ, Andrea. *Český rozhlasový dokument a feature v letech 1990 - 2005: Poetika žánrů*. str. 130 Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2010. ISBN 978-80-86928-79-1

³⁴ HANÁČKOVÁ, Andrea. *Český rozhlasový dokument a feature v letech 1990 - 2005: Poetika žánrů*. str. 40 Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2010. ISBN 978-80-86928-79-1

³⁵ MORAVEC, Dan. Rozhlasový dokument? Důležitý je autorský vklad. A taky, aby to lidi bavilo, říká Dan Moravec. In: *Host do domu* [online]. Rozhlasové, Český rozhlas, Dvojka, 29. 11. 2016 . Dostupné z:

Co dělá rozhlasový dokument dokumentem, popsala Viera Smoláková v článku *Rozhlasový dokument* s odkazem na dokument *Message in a Bottle* (Zpráva v lahvi) takto: „*Dynamika střídaná lyrickými pasážemi, vrstvení zvuku, hudební podbarvení a kompozice příběhu, to všechno udrží posluchačskou pozornost tohoto skoro čtyřicet čtyři minutového dokumentu. Použité prostředky naplňují informační a estetickou funkci rozhlasového dokumentu jako žánru non-fiction.*“³⁶ Jak Smoláková uvádí, při tvorbě dokumentu pro rozhlas je třeba myslet na to, že jako jeho tvůrci chceme, aby posluchač měl touhu pásmo slyšet až do konce. Jako autoři máme již před realizací dokumentu představu, kam chceme, aby se příběh ubíral. Musíme být ale flexibilní vzhledem k informacím, které nám respondenti v průběhu natáčení sdělí, abychom zachovali autentičnost a důvěryhodnost dokumentu.

3. Metodologická část

3.1. Aplikace rozhlasového dokumentu u tématu v praxi

V teoretické části této práce popisují, jak zvířecí útulky fungují. Takzvaně na papíře ale věci vypadají jiné, než doopravdy jsou. Fungování útulku záleží hlavně na lidech. Specificky řečeno na jeho zaměstnancích a dobrovolnících. V dokumentu jsem se nechtěla věnovat právním předpisům týkající se správy zvířecího útulku ani jeho finančnímu fungování. Chtěla jsem dát prostor hlavně lidem, kteří útulek tvoří a tím pádem mají přímý dopad na životy zvířat, která v útulku přebývají ať už dočasně nebo trvale. Jelikož jsou psi (a celkově zvířata) němé tváře, nemohla jsem je vyzpovídat napřímo. Rozhovory jsem tak vedla se zaměstnanci, dobrovolníky, veterinářem i osobami, které zvířata z útulků adoptují.

Díky jednotlivým rozhovorům jsem zjistila, že práce v útulku není lehká jak po psychické, tak ani po fyzické stránce. Každý z respondentů, jakkoliv zapojený do chodu útulku, mi řekl jednu stejnou věc. Práce nebo dobrovolnictví v útulku pro ně není prací, ale posláním.

3.2. Nahrávání dokumentu

<https://dvojka.rozhlas.cz/rozhlasovy-dokument-dulezity-je-autorsky-vklad-a-taky-aby-lidi-bavilo-rika-dan-7483849>

³⁶ SMOLÁKOVÁ, Viera. Rozhlasový dokument. Online. *Jazyk a kultura*. 2014, roč. 5, č. 17-18. ISSN 1338-1148. [cit. 2023-11-22].

Ve chvíli, kdy jsem se rozhodla pro téma rozhlasového dokumentu, nevěděla jsem, kde chci dokument nahrávat. Během podzimu jsem tak začala komunikovat s více útulky. Některé byly v Praze, kde momentálně žiji, jiné v Ostravě, kde jsem vyrůstala. Navštívila jsem 5 útulků, které jsem si prohlídla a komunikovala v nich s některým ze zaměstnanců. Nejvíce mě však oslovil útulek ve Vlčovicích, které jsou částí města Kopřivnice u Ostravy.

Nahrávání probíhalo převážně v kanceláři v budově útulku, proto je ve většině nahrávek slyšet štěkot psů. Výjimkou byl rozhovor s veterinářem, který jsem nahrávala po ordinčních hodinách na jeho klinice v Kopřivnici.

Ve vlčovicím útulku jsem ohledně nahrávání komunikovala s jedním z jeho zaměstnanců. Předem jsem nevěděla, kdo budou moji respondenti. Hned na začátku jsem byla upozorněna na to, že mi žádného z respondentů nemůžou slíbit s úplnou jistotou. Na osoby, se kterými rozhovory připadaly v úvahu, mi v útulku dali kontakt. Všichni jeho zaměstnanci mi byli velmi nápomocní. Domluvili mi dobrovolnici, která mi byla ochotná odpovědět na mé dotazy. Na veterináře a správce jsem od nich dostala kontakt a následně jsem si rozhovory již domlouvala sama bez zásahu zaměstnanců útulku. S Erikou Horkou, adoptující psy z útulku, jsem se dostala do kontaktu díky mé kamarádce, která se o problematiku útulků také zajímá.

Celková délka záznamu byla téměř sedm hodin. Existují i nahrávky, které jsem se nakonec rozhodla nepoužít ať už z důvodu špatné kvality (byly nahrávány přímo u kotců psů a nešlo v nich slyšet respondenta) nebo z důvodu nehodícího se obsahu pro mé potřeby.

První nahrávání probíhalo v polovině ledna a poslední na začátku března. Do útulku jsem dojížděla tři po sobě jdoucí týdny, kdy jsem hovořila se zaměstnankyní Pavlínou, dobrovolnicí Martinou Pungrácovou a správcem panem Jakubem Cochlarem. Na konci února jsem se sešla také s veterinářem, panem Lakomým. Erika byla poslední, se kterou jsem dělala rozhovor. Ten probíhal u ní doma v Berouně na začátku března.

3.3. Respondenti

Jak jsem již zmínila, předem jsem nevěděla, kteří z respondentů mi budou k dispozici. Měla jsem představu o tom, jakým směrem chci, aby se dokument ubíral. Ta se ovšem po jednotlivých rozhovorech změnila, a tak je konečná verze odlišná, od té původní, zamýšlené. Celkově jsem dělala rozhovory s 6 osobami. V konečném dokumentu jsem využila výpovědi 4 z nich.

Jako první jsem dělala rozhovor s Pavlínou Klementovou, jednou ze zaměstnankyň útulku. Při každém z nahrávání jsem si s ní povídala, ale většina její výpovědi, použité

v dokumentu, pochází právě z našeho prvního rozhovoru. Pavla pracuje v útulku prakticky od dětství, jelikož jedním ze zaměstnanců je také její otec. Během našich rozhovorů jsme pobývaly v kanceláři v útulku nebo venku, když probíhalo krmení nebo předávání psů venčitelům.

Nahrávání s Martinou Pungrácovou, letitou dobrovolnicí, probíhalo v rámci venčení jednoho ze psů z útulku. Paní Pungrácová dochází do vlčovického útulku už 8 let několikrát týdně. Je tak nejdéle působící dobrovolnicí v tamním útulku. Sama má doma zachráněné psy a to, že jim nějakým způsobem pomáhá, bere jako poslání.

Pro pochopení chování zvířat z útulku mi připadalo důležité si promluvit taky s někým dalším, kdo je má doma. Erika Horká celoživotně adoptuje zvířata z útulku a taky je tzv. dočaskářkou. Dočaskáři si berou zvířata do pěstounské péče a zajišťují jim veškerou péči do doby, než najdou trvalý domov.

Důležitou součástí chodu útulku je také veterinární péče. S útulkem ve Vlčovicích dlouhodobě spolupracuje veterinář Robert Lakomý, který má kliniku v Kopřivnici. Pan Lakomý je časově velmi vytížen, a tak najít datum, kdy bychom oba měli čas, se z počátku zdálo nemožné. Po týdnech domlouvání jsme nakonec společný termín našli a rozhovor uskutečnili u něj na klinice.

Každý z respondentů mi umožnil nahlédnout na chod útulku z jiného úhlu pohledu. Každý z nich má s jeho chodem co dočinění a každý z nich je jeho nepostradatelnou součástí.

3.4. Použitá technika

Celý dokument jsem nahrávala na RODE Wireless GO II. Nahrávky jsem poté stříhala v audio editoru Garageband. Hudební podklad, který jsem v celé bakalářské práci používala, jsem získala z aplikace Boomplay. Skladba v ní byla po registraci volně ke stažení.

3.5. Postprodukce materiálu

Všechny získané materiály jsem si po konci natáčení znovu poslechla. Vypsala jsem si části, které mě nejvíce zaujaly. Okolo nich jsem poté skládala konečný scénář dokumentu.

Mým cílem bylo posluchači skrze výpovědi osob, podílejících se na chodu útulku, přiblížit, jak zařízení funguje a jak je v něm o psy postaráno. Každému z respondentů jsem se snažila dát dostatečný prostor na to, aby život v útulku přiblížil ze svého osobního pohledu a zkušenosti. Jednotlivé úseky, výpovědi, jsem oddělovala jak hudbou tak vlastním slovem. Asynchrony slouží k představení daných respondentů nebo k upřesnění informací. Chtěla jsem dosáhnout poutavého poslechového materiálu, který bude pro posluchače zajímavý.

Po dokončení praktické části bakalářské práce (stříhu materiálu) jsem využila AI nástroje Good Tape na přepis mluveného slova do psaného textu, ten jsem následně upravila do podoby scénáře rozhlasového dokumentu.

3.6. Odklon od teze

Při psaní teoretické části jsem nevyužila všechny literární tituly uvedené v tezi, protože jsem během hlubšího bádání narazila na jiné, které se pro potřeby mé bakalářské práce hodily více. Zároveň jsem metodologickou část rozdělila na více podkapitol, než bylo uvedené v tezi, abych dosáhla větší přehlednosti.

4. Závěr

Tato bakalářská práce se věnuje problematice zvířecích útulků. Výstupem je 25 minut dlouhý rozhlasový dokument. Ten pokrývá život v útulku hned z několika úhlů pohledů, které dohromady tvoří ucelený náhled na život zvířat v něm. K vytvoření obrazu tamního života jsem využila výpovědi osob, které v útulku pracují nebo jsou s ním jinak spojeny.

Mým cílem nebylo vyřešit problematiku financování nebo právní stránku jeho fungování. Zaměřila jsem se na zkušenosti osob, jejichž životy jsou s útlukem spojeny, a tudíž mají na jeho chod přímý dopad stejně jako na podmínky zvířat v něm. Nešlo mi pouze o zaměstnance a dobrovolníky, ale i o veterináře či rodiny, které zvířata z útulku adoptují.

V teoretické části jsem se soustředila na útulky a na rozhlasový dokument jako žánr. Snažila jsem se vysvětlit správu útulků jak z právního, tak finančního hlediska. Přiblížila jsem také jejich historii ve světě a v Česku. Na závěr této části jsem představila žánr rozhlasového dokumentu s důrazem na jeho definice a výskyt v České republice.

V rámci praktické části mé práce jsem vytvořila, jak již bylo dříve řečeno, rozhlasový dokument zaobírající se psím útlukem. Dokument je postaven na výpovědích 4 osob, které v útulku pracují nebo jsou s ním určitým vztahem spojeny. Na základě těchto výpovědí jsem se snažila pro posluchače vytvořit dokument, který by jim zpřístupnil informace o tom, jak útulek funguje a kdo jsou lidé, kteří se v něm o zvířata starají. Úloha každého z respondentů je v útulku jiná. Jejich výpovědi tak společně tvoří ucelený obraz společného života lidí a zvířat.

Je důležité zmínit, že má práce se zaměřovala na jeden z několika set útulků v České republice. Nejde proto říci, že to, jak je útulek v ní vykreslen, je to, jak vypadá a funguje každý z českých útulků.

5. Summary

This bachelor thesis deals with the issue of animal shelters. The output is a 25 minutes long radio documentary. It covers the life in the shelter from several angles, which together form a comprehensive view of the life of the animals there. To create a picture of life there, I used the testimonies of people who work at the shelter or are otherwise connected with it.

My aim was not to address the issue of funding or the legal aspect of its operation. I focused on the experiences of people whose lives are connected to the shelter and therefore have a direct impact on its operation as well as on the lives of the animals there. I was not only concerned with the staff and volunteers, but also with the vets and families who adopt animals from the shelter.

In the theoretical part, I focused on shelters and radio documentaries as a genre. I tried to explain the management of shelters from both a legal and financial point of view. I also presented their history in the world and in the Czech Republic. At the last part of this section I introduced the genre of radio documentary with emphasis on its definition and its occurrence in the Czech Republic.

As part of the practical part of my bachelor thesis, I created, as previously mentioned, a radio documentary dealing with a dog shelter. The documentary is based on the testimonies of 4 people who work at the shelter or are connected to it in some way. Based on these testimonies, I tried to create a documentary for the listeners that would give them access to information about how the shelter works and who the people are who take care of the animals there. Each respondent's role at the shelter is different. Together, they form a complete picture of the lives of both the people and the animals.

It is important to mention that my work focused on one of several hundred shelters in the Czech Republic. Therefore, it cannot be said that the way the shelter is portrayed in it is how each of the Czech shelters looks and functions.

6. Literatura a prameny

Literatura

ABRELL, Elan. *Saving Animals: Everyday Practices of Care and Rescue in the US Saving Animals: Everyday Practices of Care and Rescue in the US Animal Sanctuary Movement Animal Sanctuary Movement* [online]. New York, 2016 [cit.2023-11-27]. Dizertační práce. City University of New York. Dostupné z:

https://academicworks.cuny.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.cz/&httpsredir=1&article=2364&context=gc_etds

HANÁČKOVÁ, Andrea. *Autorský rozhlasový dokument*. str. 18. Olomouc: AMU, 2022. ISBN 978-80-7331-525-2

HANÁČKOVÁ, Andrea. *Český rozhlasový dokument a feature v letech 1990 - 2005: Poetika žánrů*. str. 130 Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2010. ISBN 978-80-86928-79-1

MARŠÍK in HALADA, Jan a OSVALDOVÁ, Barbora. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. str. 74 Praha: Karolinum, 2023. ISBN 978-80-246-5592-5

MÜLLEROVÁ, Hana a STEJSKAL, Vojtěch. *Ochrana zvířat v právu*. str. 334 Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2317-9

NEZBEDOVÁ, Zdeňka. *Počet útulků roste, ale situace je zoufalá. Zvířata volají o pomoc*. Online. In: Čtidoma.cz 19. 12. 2019. [citováno 2023-11-27]. Dostupné z: <https://www.ctidoma.cz/hobby/pocet-utulku-roste-ale-situace-je-zoufala-zvirata-volaji-o-pomoc-55630>

SMOLÁKOVÁ, Viera. Rozhlasový dokument. Online. *Jazyk a kultura*. 2014, roč. 5, č. 17-18. ISSN 1338-1148. [cit. 2023-11-22].

STÁRKOVÁ, Blanka. Cyklus Cesty z jiné strany. *Svět rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2005, č. 14., str. 40-42. ISSN 1213-3817

Prameny

BĚH PRO ÚTULKY. *Co je Běhejme a pomáhejme útulkům* [online]. [cit.2023-11-29].

Dostupné z: <https://www.behproutulky.cz/o-nas/>

BEZ MAMINKY. *O nás* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://www.bezmaminky.cz>

EXNER, Oskar. *Praha.eu: Útulky pro opuštěná zvířata fungují přes dvacet let* [online]. Praha, 2014 [cit. 2023-11-28]. Dostupné

z: [https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/zivot_v_praze/sluzby/utulky_pro_opustena_zvirata_funguji_pres\\$5465-export.html](https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/zivot_v_praze/sluzby/utulky_pro_opustena_zvirata_funguji_pres$5465-export.html)

HILL'S PET. *Kolik skutečně stojí adopce psa nebo kočky?* [online]. 5. 1. 2022 [cit.2023-11-

29]. Dostupné z: <https://www.hillspet.cz/pet-care/new-pet-parent/real-cost-of-adopting-pets>

<http://www.santakocici.cz/vzdelani/vyjadreni-mze-k-problematice-zrizovani-utulku-a-tzv-%20depozit/>

LIDOVKY.CZ. V Česku má domácího mazlíčka každá druhá domácnost. In: *Lidovky.cz*

[online]. Praha: Mafra, 31. 8. 2016 6:00 [cit.2023-11-28]. Dostupné z:

https://www.lidovky.cz/relax/domaci-mazlicci/v-cechach-ma-domaciho-mazlicka-kazda-druha-domacnost.A160822_120219_domaci-mazlicci_ape

MACHEK, Jiří. *Vyjádření MZE k problematice zřizování útulků a tzv. depozit* [online]. Praha

[cit.2023-11-28]. Dostupné z: <http://www.santakocici.cz/vzdelani/vyjadreni-mze-k-problematice-zrizovani-utulku-a-tzv-%20depozit/>

MORAVEC, Dan. Rozhlasový dokument? Důležitý je autorský vklad. A taky, aby to lidi bavilo, říká Dan Moravec. In: *Host do domu* [online]. Rozhlasové, Český rozhlas, Dvojka, 29. 11. 2016.

Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/rozhlasovy-dokument-dulezity-je-autorsky-vklad-a-taky-aby-lidi-bavilo-rika-dan-7483849>

PES NEJVĚRNĚJŠÍ PŘÍTEL. *Virtuální adopce* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z:

<https://www.pesnejvernejsipritel.cz/virtualni-adopce/>

STAČÍ MÁLO. *Kde sehnat domácího mazlíčka: Útulek pro opuštěná zvířata* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://www.staci-malo.cz/detail/kde-sehnat-domaciho-mazlicka-utulek-pro-opustena-zvirata>

STÁTNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVA. *Svscr.cz* [online]. 2023, 2023-11-27 [cit.2023-11-28]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/registrovane-subjekty-svs/registrovane-utulky-pro-zvirata/>

ŠLECHTOVÁ, Diana. *Průzkum útulků v ČR* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://www.uniepravzvirat.com/dotaznik-certifikace/>

ÚTULEK FEST. *O co vlastně jde?* [online]. [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://utulekfest.cz>

ÚTULKY PRO PSY. <https://cit.vfu.cz> [online]. [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://cit.vfu.cz/utulky/utulky/kapitoly/2/a/utulkypropsy.html>

VÁVROVÁ, Barbara. *Dejte svým blízkým výjimečný vánoční dárek: Adoptujte zvíře na dálku* [online]. CNN Prima News, 19. 11. 2023 [cit.2023-11-29]. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/dejte-jiny-vanocni-darek-adoptujte-zvire-na-dalku-417918>

Zákon č. 166/1999 Sb. Zákon o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon). In: *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, [cit.2023-11-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-166>

Zákon č. 501/2020 Sb. Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání. In *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, [cit.2023-11-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-246?text=zakon%20č.%20501%2F2020%20Sb>

Útulky pro psy. <https://cit.vfu.cz> [online]. [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://cit.vfu.cz/utulky/utulky/kapitoly/2/a/utulkypropsy.html>

7. Teze bakalářské práce

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze PRAKTICKÉ BAKALÁŘSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Veronika Valková	<table border="1"> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;"> Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd </td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td style="text-align: center;">11-09-2023 -1-</td> </tr> <tr> <td>Čj:</td> <td style="text-align: center;">234 Příloh:</td> </tr> <tr> <td>Přiděleno:</td> <td></td> </tr> </table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	11-09-2023 -1-	Čj:	234 Příloh:	Přiděleno:	
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd									
Došlo dne:		11-09-2023 -1-							
Čj:		234 Příloh:							
Přiděleno:									
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2021									
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 90110250@fsv.cuni.cz									
Studijní program/specializace: Komunikační studia, Žurnalistika/bakalářské, prezenční									
Název praktické a teoretické části bakalářské práce v češtině: Místo naděje: Rozhlasový dokument o životě ve zvířecích útulcích									
Název praktické a teoretické části bakalářské práce v angličtině: Place of Hope: A Radio Documentary Concerning the Life in Animal Shelters									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat <u>nejdříve</u> šest měsíců od schválení tezí) LS 2024									
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Útulky pro zvířata se v České republice začaly objevovat v roce 1993 poté, co bylo první takovéto zařízení založeno v Praze. Chod útulků je nákladný a většina takovýchto zařízení je podfinancovaných. I přes veškerou snahu ošetřovatelů tak mohou zvířata žít v ne příliš příznivých podmínkách. Cílem této bakalářské práce, zpracované formou rozhlasového dokumentu, je problematiku útulků přiblížit. Zaměřím se především na každodenní život, rutinu, v útulcích, jejich financování a správu. Díky rozhovorům s pracovníky útulků, odborníky v oblasti zvířecích útulků a neziskovými organizacemi zabývajícími se pomoci útulkům nahlédnu do problematiky.									
Předpokládaná struktura teoretické práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):									
<ol style="list-style-type: none"> 1. Úvod – specifikace tématu, shrnutí jednotlivých částí práce, vytyčení cílů 2. Teoretická část <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Zvířecí útulky <ol style="list-style-type: none"> 2.1.1. Zvířecí útulky v České republice 2.2. Financování útulků 2.3. Právní předpisy související s problematikou útulků 2.4. Charakteristika rozhlasového dokumentu 3. Metodologická část <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Aplikace rozhlasového dokumentu u tématu v praxi 4. Závěr – zhodnocení práce v teoretické a praktické části, reflexe splnění cílů práce 5. Summary 									

6. Příloha – přepis scénáře
Druh praktické práce/předpokládaná podoba: Rozhlasový dokument
Vymezení zpracovávaného materiálu: Materiál, využitý na tvorbu dokumentu, budu sbírat od podzimu roku 2023 do jara roku 2024.
Postup (metodologie v teoretické části a technika v praktické části práce) při zpracování materiálu: V teoretické části především přiblížím téma práce a budu se věnovat bližšímu seznámení se žánrem rozhlasového dokumentu. V praktické části vyberu vhodné respondenty, jejichž výpovědi doplním o vlastní synchrony a ruchy, vhodnou hudbu, popřípadě nahrávky z archivu na dané téma. Výstupem bude rozhlasový dokument nahraný a upravený tak, aby splňoval požadavky stanice Wave Českého rozhlasu o zařazení do vysílání.
Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků): MCGUIRE, Betty. <i>Behavior of Shelter Animals</i> . Basel: MDPI, 2021. ISBN: 3036508724. Titul se zaměřuje na chování zvířat v útulku nebo v adoptivních domovech. Poskytuje informace, které přiblíží politiku a správu útulků, které využiji jak při tvorbě otázek na rozhovory, tak v teoretické části práce. REESE, Laura. <i>Strategies for Successful Animal Shelters</i> . Cambridge: Academic Press, 2018. ISBN: 9780128160589. Titul poskytuje vyhodnocení procesů a postupů v útulku na základě dat s jednoznačnými doporučeními pro zlepšení činnosti v útulku. Nabízí rady, jak by šel útulek vylepšit, aby se zvířata měla co nejlépe. Tato kniha mi pomůže nahlédnout do fungování útulků, což využiji u tvorby rozhovorů. HANÁČKOVÁ, Andrea. <i>Český rozhlasový dokument a feature v letech 1990-2005: Poetika žánrů</i> . Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2010. ISBN 978-80-86928-79-1. Publikace se věnuje historii rozhlasového dokumentu a vysvětluje správnou tvorbu rozhlasového dokumentu. Titul mi při tvorbě práce pomůže vystavět rozhlasový dokument podle jeho pravidel. HANÁČKOVÁ, Andrea. <i>Autorský rozhlasový dokument</i> . Praha: Namu, 2022. ISBN: 978-80-7331-525-2. Titul se věnuje novodobému autorskému rozhlasovému dokumentu. Autorka, společně s týmem, zkoumá jeho podoby. Zároveň se věnuje tvorbě 13 autorů rozhlasových dokumentů. Studium

autorských prací získám nové informace o tom, jak by měl rozhlasový dokument vypadat.

DESENSKÝ, R., 2010. *PSI – Poradna, souvislosti, informace*. Praha: XYZ. ISBN 978-80-7388-457-4.

Publikace mluví o tom, jak si vytvořit pouto mezi člověkem a psem založené na důvěře a vzájemném respektu. Informuje o tom, jak si u zvířete vybudovat přirozenou autoritu nevyvolanou agresí. Titul využiju k většímu pochopení psiho myšlení a tím i jejich pocitů ze života v útulku.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let):

ŠAFÁŘOVÁ, Natálie. *Útulky pro zvířata a role médií v jejich fungování*. Univerzita Pardubice, Filozofická fakulta, 2019.

FAROVÁ, Eliška. *Zemědělské útulky v letech 1940-1960*. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2021

ODVÁRKOVÁ, Adéla. *Pečovatelé o zvířata jako specifický typ dobrovolníků: vliv vztahu se zvířaty na konstrukci identity*. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, 2016

PAVLUSÍKOVÁ, Diana. *Stejné poslání, odlišné hospodaření: porovnání financování nestátní a veřejné neziskové organizace*. Masarykova Univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2019

MÁDROVÁ, Eliška. *Autorský rozhlasový dokument: Pět fází smutku*. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2023

MÜLLEROVÁ, Anna. *Zapomenuté ženy: Rozhlasový dokument o genderových aspektech ženského bezdomovectví*. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, 2023

Datum / Podpis studenta/ky

M. 9. 2023

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Němcová Tejkalová, Alice

11. 9. 2023

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.

8. Přílohy

Příloha: Scénář rozhlasového dokumentu

8.1. Scénář rozhlasového dokumentu

Místo naděje: Rozhlasový dokument o životě ve zvířecích útulcích

Část 1. – Pavlína Klementová (zaměstnankyně útulku), Jakub Cochlar (správce útulku)

(ruchy útulku – štěkot psů)

Pavlína: Většinou si lidi představují, když řeknete, že pracujete na útulku, že asi tady chodíte pomazlit pejsky, nakrmit a to je tak všechno, ale přitom je ta práce docela, řekněme, náročná, proto to jsou čtyři chlapi, že jo, a já.

(začne hudba)

Vyrůstala jsem obklopená zvířaty všech druhů. U babičky na dvorku o ně totiž nebyla nouze. Od psů a koček přes slepice až po krůty. Asi proto mám v sobě zakořeněnou lásku a úctu ke zvířatům. Spousta zvířat ale nemá to štěstí žít na dvorku mojí babičky. Lépe řečeno, na dvorku žádném.

(hudba pokračuje)

Podle webových stránek státní veterinárních zprávy bylo v České republice k 22. březnu 2024 323 registrovaných útulků pro opuštěná zvířata. Jedním z nich je i psí útulek ve Vlčovicích. O tom, jak práce v něm vypadají, jsem se bavila s jednou z jeho pracovnic, Pavlínou Klementovou.

Pavlína: Tak jako většinou to probíhá tak, že přijdeme a dáme do výběhu ty psy, kteří nemají výběh a začneme uklízet. Potom, co se převlečeme samozřejmě, protože jak vidíte, tak jako bahno je všude, že jo? Takže musíme jim uklidit, záleží, v jakém stavu jsou ty kotce. Většinou ti, co nemají výběhy, buď z důvodu toho, že máme hodně psů a nevychází to, anebo třeba skáčou přes plot nebo nejsou za dobře s jinými psama, tak prostě hold nemůžou být venku.

Třeba tam mají i exkrementy všechno, takže první se musí to, exkrementy odklidit a pak se vodou to uklízí, popřípadě dezinfekcí. A když je zima, tak to už je horší, tak to musíme kýblovat horkou vodou, takže se tahat ještě s těžkýma kýblema vody. No a pak se to musí vytrít všechno, vyrýžovat, že jo, ať tam není bahno, jak je teď všude bahno, že jo, tak to je opravdu mravenčí práce, protože za půl hodiny to vypadá úplně stejně. Pak teda krmení přichází, mezi tím chodí venčitelé, že jo, tak ještě se musí obstarávat vlastně ti venčitele, dávat jim pejsky, po případě, když přijde někdo nový, tak se musí dávat to poučení podepsat, takže papírování do toho. Teď ještě máme vlastně od nového roku systém, že to musíme zapisovat každého člověka, co venčí, kterého psa venčí, čas, od kdy do kdy toho psa venčil, takže jak říkám, je to opravdu taková mravenčí práce a docela lítačka, teda no. Většinou tady býváme, kolik to vychází? Tři, tři a půl hodiny, no, vždycky tady býváme tak hodinu před otvíračkou a ještě půl hodiny po zavíračce, kdy děláme vlastně tu administrativu, kterou si potřebujeme udělat. Nebo když jsme něco nestihli v otevírací době, tak to musíme taky udělat potom.

(hudba – oddělení respondentů)

V útulku se zaměstnanci nestarají pouze o zvířata, ale i o papírování nebo dobrý stav technického zázemí.

Cochlar: Tak správce spíš zabezpečuje to technické zázemí, co je třeba, nevím, třeba misky pro psy je třeba nakoupit, zlomí se lopata, je potřeba nějaké metly nebo takhle granule zajistit a vlastně co se týče toho chodu.

Jakub Cochlar je referentem na odboru životního prostředí města Kopřivnice. Součástí jeho povolání je i správcovství útulku.

Cochlar: Do roku 2019 se o útulek... Vlastně patřil do gestce městské policie a od roku 2019 to spadlo pod životní prostředí.

Já: Takže od té doby tady pracujete jako správce?

Cochlar: De facto jako správce pět let. Na ty zvířata máme tady pět jakoby dobrovolníků na dohodu pracovní činnosti, kteří tady vlastně jsou denně, nějakým způsobem se střídají, aby služba byla zajištěna každý den, psi musí žrát. A de facto tady jsou tři hodiny denně

minimálně. Z toho dvě hodiny jsou určené pro tu veřejnost, kdy můžou návštěvníci přijít a venčit ty pejsky. Hodinu mají na ten úklid a nakrmení těch psů, mimo tu dobu, kdy tu je ta veřejnost, protože to by nestíhal ten jeden člověk ještě se věnovat. Uklízet a ještě se věnovat té veřejnosti.

(hudba)

Cochlar: V poslední době vlastně většinou nám lidi dávají hodně darů, jako ty granule, konzervy, popřípadě se dělají i nějaké sbírky, většinou přes Vánoce nebo něco, takže krmiva máme zatím dost. Takže ti psi jsou tady u nás zvyklí žrát prostě všechny granule. Míchá se jim to s tou konzervou, takže ono to nějak voní furt a je to pro ně asi lepší, protože takhle kdybychom brali jenom nějaký druh a ti psi na to přivykli, tak potom co s těma darama, že?

Část 2. – Martina Pungrácová (dobrovolnice) a Pavlína Klementová (zaměstnankyně) o dobrovolnicích a dobrovolnické činnosti

Útulek ale nemá pouze zaměstnance. Pro jeho dobrý chod jsou důležití také dobrovolníci. Ve vlčovickém psím útočišti jsou to především venčitelé, kteří k jeho každodennímu chodu přispívají.

Klementová: No, jsou tady, jako my tady máme pravidelné venčitele, třeba ta paní, s kterou vás nechám jít potom ven, tak ta tady chodí, já nevím, snad už sedm let, takže jako ta je tady opravdu taková krotitelka psů. Jako tu měl rád snad každéj pes. Kromě teda jednoho, ten je kamarád jenom se mnou a s mým otcem a s mojí matkou, to je prostě takový. To byl taky pes právě od nějakého uživatele omamných látek, který teď dostal deset let, takže tam nevíme, co se stalo, ale zabavili mu ho každopádně a teď psa právě museli uspat, přivezli ho a nechali ho i s košem, protože byl agresivní, že? A tak byl taky zavřený s košem asi tři dny, než jsem právě přišla já a teď jakože, co s ním budeme dělat? Budeme ho znovu muset uspat, musíme nám mu aspoň sundat koš, že? Prostě jako asi, očividně neměl rád chlapy, protože jsem teda přišla já a říkám, no tak to zkusíme, že jo? A už jsem s ním trajdala za patnáct minut jako na vodítku, jo.

(komentuje příchod otce, také jednoho ze zaměstnanců, zpět do útulku)

Klementová: Už to je otec zrovna s ním.

Klementová: Ale ten opravdu jako prostě jiné lidi, než mě a mého otce, moji matku, tak prostě neakceptuje. Ale jako, máme tu takové, které nedáváme, jo. Když víme, že jsou třeba agresivní, vyloženě na lidi cizí. Máme tu takového jednoho, který prostě třeba se mu nebudete líbit, jo. To máte jak s lidma, taky se vám někdo nelíbí, tak se s ním nechcete bavit, že? Tak prostě někteří ti psi mají taky, takže když víme, že s tím člověkem jako nemá problém, tak mu ho jako dáme a cizím, takovým svátečním, když to tak řekneme, venčitelům, tak těm jako dáváme ty hodné, co víme, že fakt jako zvládnou i cizí lidi, popřípadě děti, ale těch tu jako zrovna moc nemáme, ty máme asi tak no, tři, tři, no. Většinou tady už my máme takové stále psy, kteří jsou tu fakt dlouho, třeba víc jak rok. No někteří, ten co je nejdýl, ale abych vám nekecala, to je můj drahoušek, ten taky chodí jenom se mnou nebo s tátou. Ten je tu od roku 2017, jo. Takže, to jsou takový psi, kteří nejsou adoptovatelní úplně.

Já: Těm už se potom asi ani nechce, ne? Nezvládli by někoho jiného.

Klementová: No, tak oni byli třeba právě týraní a tak, takže oni jako jsou rádi, že si zvykli na někoho a prostě nechcem je úplně tlačit do něčeho jiného. Oni jsou tak spokojení, takže dostanou nažrat, jsou vyvenčení, že jo, kokinka dostanou, takže oni jsou šťastní oproti tomu, co jako zažívali předtím, že.

(hudba – předěl částí)

Část 3.- Martina Pungrácová (dobrovolnice) o dobrovolnictví, stavu psů a jejich chování

(Během procházky s Bellou)

Já: Když jsme se bavili o tom, že ti psi ne vždycky přijdou úplně z dobrých poměrů, tak třeba nebojíte se taky?

Pungrácová: Ano, jako mám respekt z těch psů, ale já si vždycky řeknu, že prostě ten strach, u mě ten strach prostě překoná to, že si řeknu, ti psi tady nemůžou být zavření. Já, když za těma pejskama nepůjdu a neukážu jim, že jsou i dobří lidé, tak ti psi tam zůstanou zavření a nebudou chodit ven.

Abych zjistila více o dobrovolnicích, připojila jsem se k paním Pungrácové na jedné z jejich procházek. Místní zaměstnanci jí nazývají krotitelka psů. Je tomu tak proto, že každý pes ji

nakonec miluje. Za krásného jarního počasí jsme spolu vyvenčili Belu. Bela je bílá argentinská doga, která do útulku přišla teprve nedávno z nepříznivých podmínek množírny.

Pungrácová: Pojd', Bellinko. No, ta má kolem dvou let, no ale úžasná. Ale jak tu přišla, ona byla taková. Ona byla jenom koza kůže, jako ještě je, ale už je to krásné.

Já: Přišla jako štěně, nebo?

Pungrácová: Ne, ne, ne, ona je tu asi měsíc. Přesně tady tyhle rasy si lidi pořizují, že, aby si mohli to svoje ego, pak to množí. No a vypadá to, že jí měl někdo prostě na množení.

(hudba)

Pungrácová: Chodím ze začátku, vlastně jsem tu přišla před osmi rokama, protože já jsem každým rokem vždycky na Vánoce tu nosila vždycky granulky, jo, těm pejskům a to. A já jsem milovala od malička. Od malička jsem milovala psy. No, sama mám teda svého pejska doma, taky zachráněného. No a vždycky jsem tu chodila každým rokem, no a pak jak jsem tu přišla naposledy, tehdy, tak jsem si je aji provenčila. No a od té doby vlastně jsem začala chodit. Většinou tu chodím pětkrát, šestkrát do týdne. Vždycky jeden den v týdnu mě střídá ještě jedna holka, která vím, která může brát ty psy, co nemůže, jakoby veřejnost. Třeba toho Maxe, co jsem teďka vracela, tak toho veřejnost nevenčí. A takže vím, že prostě když nejdu a ona jde, jinak by jsem zase šla. Jo, jenom ať prostě tady nezůstane. No tak uvidíme, no, co, jak dopadne Bellinka, no ale to, takže ani nějak moc nedáváme na stránky, protože v ten moment, jak ju zveřejníme, tak si myslím, že tu bude hloučka zase prostě těch lidí, jo, co zrovna nechceme, že? No, takže to, že Bellinko? A ty taková hodná holka. No, ano.

Já: Jo, souhlasila.

Pungrácová: Tak, přesně.

Útulek má tady, dá se říct, ideální polohu. Nenachází se totiž přímo ve městě. Jsme sice kousek od hlavní cesty, ale zároveň jsme obklopení poli a loukami. Psi se tak mohou při venčení alespoň trošku proběhnout v přírodě.

Pungrácová: A oni tady, tady kolem těch lesů, tady jsou zajíci, srnky a to v tom létě, jo, jak oni tady běhají, to je to, krásné je to.

(Naproti nám jde jiný z venčitelů s dalším psem.)

Pungrácová: No, tady máme dalšího, tady je Miky z útulku. Ten už je tu taky, ten už je tu dlouho, ten už je tu, myslím, dva roky. Nebo tři.

(hudba)

Pungrácová: Ohledně toho cvičení. Kdysi tady byli tři, čtyři psi? Jo, před těma sedmi, šesti rokama tady byly tři, čtyři psi. Ono se to dalo, protože na tu vycházku jsme opravdu měli třičtvrtě hodiny, takže velká vycházka, pak se dalo sedni, lehni, jo, kolikrát jsme takhle prostě dělali, jo. Ono se to dalo, ale čím víc tady je psů a těch lidí už nějak moc nechodí, jo, hlavně přes tu zimu, jo, přes tu zimu skoro vůbec nikdo nechodí. A fakt máte pět psů během hodiny a půl, jo, ono není čas, že by, že by prostě si člověk sedl, dělal nějaké, jo, povely nebo takhle. Na to není čas, jo, ale když těch psů je míň, tak jsme dělávali, jo.

(hudba – předěl částí)

Část 4. – Robert Lakomý (veterinář) o stavu psů a starosti o ně

Stejně jako člověk, i pes občas potřebuje lékařskou pomoc. Každý z útulku má tak svého veterináře. Ten se stará jak o nově příchozí psy, tak o ty, kteří jsou v útulku už delší dobu.

(V ordinaci pana Klementa)

Lakomý: Jsou věci, které nedělám na útulku. Nedívám se psům do očí, nečtu, odkud je přivezli, neptám se na jejich minulost, protože, protože si chci ušetřit sám sebe, jo, když to řeknu takhle hodně škaredě, ale ono to tak je. To je, člověk by se tím trápil ještě víc.

Veterinář Robert Lakomý má svou kliniku v Kopřivnici. S útulkem ve Vlčovicích spolupracuje už několik let.

Lakomý: Myslím, že útulek funguje na tom principu, že tam musí ho dovézt městská policie a buď to na žádost obecního úřadu některého z okolí, který pak platí ten pobyt toho psa v tom útulku, anebo pokud je to Nový Jičín nebo Kopřivnice, nebo Frenštát, tak ti se skládají na

provoz toho útulku tady ta města. Tak tam automaticky, když chytanou pejska potulného, tak ho dovezou do útulku a pak se to rozúčtovává na ty města. Máme domluvu, že teda minimálně dva, tři dny nechají ty pejsky v karanténním kotci, protože hodně často se stane, že ten pes uteče za hárající fenečkou, nebo jak jsou ohňostroje, tak se prostě, bouřka, vyleká se. Většinou během čtyřadvaceti maximálně čtyřiceti osmi hodin dvě třetiny psů si ti majitelé vyzvednou. Takže je blbost toho psa hned naočkovat a jim pak ještě účtovat očkování a případně narušit očkovací program toho psa. Takže po těch asi třech dnech, když se nikdo neozve, tak se musím domluvit nebo přijíždím většinou, když je tam obsluha, která ošetřuje ty hafany. Jeden z těch, z té obsluhy mi ho přivede, což je někdy takové hodně zajímavé a uděláme běžnou prohlídku, v případě, že není načipovaný, tak provedeme načipování, naočkování a odčervení. Odčervení většinou teda nachystám tabletky obsluze a ona to zabalí, jak jim dává krmivo, tak do konzerviček. Takže on našťestí jim chutná většinou těm psům.

(hudba)

Já: Když jste říkal, že někteří ti psi utečou a majitelé se potom vyzvednou, tak jsou ale i psi, kteří jsou třeba zanedbáni a doveze je městská policie. Tak v jakém stavu většinou ti psi jsou? Jak třeba v fyzickém, tak psychickém, dejme tomu.

Lakomý: Většina těch psů, v nejhorším stavu jsou většinou psi od bezdomovců nebo fet'áků. To je úplně šílené, tam je ta psychická deformace hrozná mnohdy. Většina těch psů pak zůstávají v útulku doživotně. Někdy je to zoufalé, je to opravdu až, nevím, nechci být vulgární, protože někteří lidé se o ta zvířata starají velmi špatně, ale většina těch psů je pak v konečném důsledku v tom útulku velmi spokojená a hodně psů se nám tam spravilo, jak fyzicky, tak psychicky. Máme tam psy, kteří jsou tam třeba rok, dva, tři a nechcou se už, nechcou nikam jinam, prostě nechcou se zabydlet u nových majitelů, chtějí být v našem útulku, je to zvláštní, ale je to tak.

(hudba)

Lakomý: Tam vždycky jenom přijedu, udělám svoji práci a odjedu. Psy si samozřejmě prohlídnu, ale nekomunikuju s nimi. Jednak oni poznají, že jsem veterinář, stejně tak poznají městského policajta, takže na nás jsou zlí, my jsme nepřátelé, já smrdím ostatníma psama, policajti asi těma zlýma lidmama, se kterýma se setkávají, takže nás nemusí. Každý pes potřebuje chvilku aklimatizaci. Prvně je našťvaný, že tam je, navztekaný na všechno, to je

jako člověk, když ho zavrou do něčeho, pak ale zjistí, že se o něho někdo stará, že s ním komunikuje a většinou po týdnu už na většinu psů můžeme normálně sahat, jako kdyby se nic nedělo a po 14 dnech, nebo i pak po 3 týdnech, i ti největší rabiáti už se celkem dají. A platí teda to, že když je něco hodně akutního, přivezou mi to do ordinace. Když je něco, co počká, průjem třeba, to už mají ode mě léky i tam, případně přijedu ten den nebo nejpozději na druhý den ošetřit i někde. O víkendech jezdím taky, když mi zavolají.

Část 5. – Erika Horká (adoptující) o adopci a dočasné péči psů

Útulky jsou přechodnou stanicí. Alespoň by tak tomu mělo být. Jakýmsi mezidomovem a útočištěm pro zvířata, která měla v životě více smůly, než jiná.

(hudba)

Naštěstí existují lidé, kteří si zvířata z útulku adoptují.

(U Eriky doma v Berouně)

Erika: Možná bych řekla, že ty zvířata jsou jako zmatený, nejistý, nevědí, proč jsou tady a čekají, co bude dál.

Erika je právě jednou z těch, kteří mají psa i jiná zvířata z útulku. Zároveň je také takzvanou dočaskářkou.

Erika : A je takový jako železný pravidlo, nebo se říká takový pravidlo, že jakýkoliv takovejhle pes, tři dny se potřebuje, tři dny potřebuje čas, aby se jako úplně zklidnil z toho stresu, že je někde na nějakém úplně novém místě. Tři tejdny se učí nějaký režim toho prostředí chápat. A tři měsíce mu trvá, než se cítí jakoby opravdu doma.

(hudba)

Já: Ty žiješ tady v Berouně v baráčku a vidím, že tady máš dva psy a jednu kočku. Oba ti psi jsou z útulku?

Erika: Sára, ta menší, je z útulku z Prahy, z Tróji. A Pepík, ten je z Rokycan, je odebranej nějaký prostě narkomance, která nezvládala prostě se o něj starat. Prostě existují takový organizace, který se starají o záchranu prostě zvířat, zajišťují jim dočasnou péči. Zajišťují prostě život v rodině. Je to vlastně taková jako pěstounská péče, ale ve zvířecí podobě, aby prostě nemuseli do útulku. A vlastně v těch rodinách ten pěstoun nebo ten dočaskář, jak se říká, tak má vlastně za úkol to zvíře socializovat a naučit ho prostě základní návyky, protože většinou ty zvířata z takovejchle prostředí, když někde prostě jsou třeba týraní nebo jsou v nějakých nevhodných podmínkách nebo jsou prostě. Člověk vlastně vůbec kolikrát neví jejich historii, tak ten dočaskář má za úkol toho psa prostě vlastně nějakým způsobem vychovat v rámci nějakých základních návyků. Postarat se mu, aby měl očkovací průkaz, aby měl základní očkování, aby neměl blechy, aby neměl červy, aby prostě byl čistej, to zvíře, a učí se a socializuje se. Ti psi mývají, že separační komplex, to znamená, že oni nesnesou být sami. A když jsou sami, tak strašně trpějí, řvou, brečejí a ničejí, devastují. A je to velmi těžké toho psa, toho zbavit, toho separačního komplexu. Dělá se to zase tak, že když si vezmu do adopce nebo i do dočasky, je to stejný, psa s takovýmhle problémem, tak ho to musím učit třeba po pěti minutách, aby zvládl být sám. Neustále mu vysvětluji, mluvím na něj, oni rozumí daleko víc, než si lidé myslí. Mluvím na něj, vysvětluju mu, teď tady počkáš, teď budeš tady, prostě strašně ho chválím. Jdu na pět minut pryč, vrátím se, strašně ho chválím, strašně ho odměňuju, pak jdu na deset minut. A takhle se to neustále, jako po malejch kručcích, samozřejmě, se to nejdřív vůbec nedaří. Ale postupně ten pes vlastně pochopí, že nemusí mít stres, že já se určitě vrátím. A jakmile on uvěří tomu pocitu, že ten pániček, ten majitel se určitě vrátí, tak ten pes je úplně v klidu. A to se postupně dokáže naučit, ale vyžaduje to strašnou důslednost a dlouhodobou ten nácvik. A lidi to většinou na to nemají nervy nebo čas, tak se na to vykašlou, ten pes potom řve doma, trpí, ale pes se dokáže naučit věci i v pokročilém věku. Není to taková ta hláška, starého psa novým kouskům nenaučíš, tak to já si vůbec nemyslím.

(hudba)

Každý útulek má jiné podmínky pro adopci. Některé z nich před ní vyžadují více návštěv. Jiné vám dají psa klidně na poprvé.

Erika: Já jsem měla oba dva psy z útulku z Tróji. A útulek v Tróji je obrovské, oni jsou prostě šťastní, že se psi prostě umístějí. Podepisuje se tam smlouva, kde prostě tam je i

uvedeno, že oni můžou přijet toho psa, zkontrolovat, ale to se prostě neděje, protože oni na to absolutně nemají čas. Ale je fakt, že to je, to jsem měla psa, který se dožil 18 let a měla jsem ho před, to už je prostě více než 20 let, a byl z té Tróji, tam byla takováhle smlouva. Ale se Sárou to bylo vlastně to samý. Tam jsme prostě podepsali, zaplatili jsme za očkování, protože ona odcházela s očkovacím průkazem, dělala základní očkování a takhle odcházela z útulku z Tróji. Ale tam to asi takhle nedělaj, protože nemají na to vůbec kapacitu. Ale vím, že se to v útulcích děje, že ty tam jakoby chodíš víckrát, chodíš si ho venčit toho psa.

Část 6. – Martina Pungrácová (dobrovolnice) o socializaci psa

Každý z psů, stejně jako každý člověk, má svůj příběh. Někteří si zažili horší věci než jiní.

Pungrácová: Tady u jednoho pejska, ten taky přišel v nevhodných podmínkách a vůbec jsme se nemohli přiblížit. Ten by nás sežral. On se klepal a úplně jako to. Tři měsíce mi tehdy trvalo, i vlastně pan Klement za ním hodně chodil. Takže prostě tři měsíce se za ním chodilo přes teda mřížky, mluvilo se na něho, piškotek, vždycky se mu dával. A pak už jsem poznala, kolem těch třech měsíců, jsem poznala, že snad bych mohla jít za ním. No tak jsem otevřela, tak otevřela jsem, šla jsem do toho kotce, šla jsem z druhé strany, zadkem, kdyby náhodou, ať mě kousne směrem vlastně, pojd' tady, dozadu. Podařilo se to, pustil mě, pohladila jsem si ho, dala jsem mu vodítko a šli jsme ven. A od té doby jsem s ním chodila ven. A to tady je víc takových případů. Samozřejmě nejdu za tím psem hned. To už člověk pozná za ty roky, už člověk pozná, co si může dovolit. Jestli může za ním jít, nebo nemůže. Ale když prostě nemůže, tak se snažím aspoň denně pět minut k nim jít, jakoby mluvit na ně, s piškotkem, aby se seznámil aspoň takhle. A až uvidím, že už bych mohla a zkusila, tak tam prostě jdu a to už je potom to, jestli mě kousne, nebo ne.

(hudba – předěl částí)

Bohužel nevím, jak dopadne Bella, která ze všeho nejvíce miluje jídlo, nebo Timmy, který by nejradši běhal za vším ptactvem. Jedním jsem si ale jistá. Ve vlčovickém útulku se jim předtím, než najdou svůj domov, dostane vši péče a lásky, kterou si zaslouží.

(hudba)

Život v útulku vám přiblížila Veronika Valková.

(hudba)